

Ezen lapok minden héten négyyszer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár felévre Buda-pesten házhöz-bordással 5 ft., borítékban 6 ft., postán borítékban 6 ft. ez. p. A hirdetések minden apróbetűs hasábjára 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Kedden

601

Junius 1. 1847.

Előfizethetnek a kiadóhivatalban, hatvani utczán Horváth-házban 483ik szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál — Az ausztriai birodalomban a külföldre menendő példányok csak a bécsi császári postahivatalnál rendeltetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Előfizetési figyelmeztetés.

F. hónap végével BUDAPESTI HIRADÓ-nk 1847ki 1ső félévi folyama lejárván, ezennel második félévi (juliust—decemberi) új folyamára előfizetés nyíltatik.

Mint hogy pedig legfensőbb rendelet folytán a magyar budai kir. udv. kincstár által (l. Híradónk 592ik számát) olly hírlapokért, mellyek hetenkint kétszer küldetnek el, a postadíj felévre 48 pengő krról 1 ft 12 krra, ollyanokért pedig, mellyek hetenkint kétszerrel gyakrabban küldetnek szét, 2 pengő forintra emeltetett: ennél fogva kénytelenek vagyunk az eddigi szokott félévi postai előfizetési díjt, a legfensőbb rendelet értelmében, hetenkint kétszeri szétküldésnél 24 krral: 4szeri küldésnél pedig 1 ft 12 krral pengőben emelni. — Szabad akaratjuktól függ egyébiránt a t. előfizetőknek lapjainkat olly helyekre is, hova eddig négyyszer küldettek, csak kétszer járni. Előfizethetnek e szerint a bekövetkező 2dik félévre Buda-pestben házhöz-hordással boríték nélkül 5 pftal; postán, hetenkint borítékban **kétszer** küldetve 6 ft 24 krral pengőben, postán hetenkint borítékban **négyyszer** küldetve 7 ft 12 krral pengőben. Jelentjük egyszerismind, hogy azon esetre, ha alázatos folyamodásunk, mellyet legfelsőbb helyre terjesztene, lapunk s előfizetőknek érdekében, szükségesnek ítélünk. kegyes meghallgatást nyer, később azt, mennyivel a 4szeri küldetésért most több fizetnek, visszatérítendjük.

Az előfizetés elfogadtatik Pesten hatvani-utczai 483ik számú Horváth-házban a kiadó-hivatalban és minden magyar- s erdélyországi kir. postahivataloknál. — Külföldre járni kívánt példányok iránt a megrendelések csupán csak a bécsi es kir. főposta-hivatal utján történhetnek.

A B. P. Híradó szerkesztősége.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések. Előléptetések. Magyar financia, urbéri örökviszálat és holmi egyebek I. — Szükséges tájékoztulás. Megyék és városok: Közgyűlés Sárospatak. Szegei hírek. Vasban égi vihar és jégeső. Budapesti hírharang. Ellennyilatkozat a „Mátyás fia” ügyében. Népvételek társulat. Nemzeti casino tartandó közgyűlése. Lövérsenyv érdeklő. Külföldi. Nagybritannia. Franciaország. Spanyolország. Portugalia. Dánia. Schweitz. Poroszország. Görögország. Törökország. Amerika. Hivatalos és magánhirdetések. Lotériákban húzott számok. Nemzeti színházi játéktrend. Gabonaár. Statuspapírok és részvények árkelete. Duna-vízjárás.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. kir. ap. Főlsége a szatmári káptalanban a következő kanonokokat, u. m.: Obermayer Andrást olvasó-, Májérhold Antalt éneklő-, Dósa Antalt ör-kanonokká, Bíró Lászlót székesegyházi főesperessé, továbbá Pellikán József sziget-i plebánost ezen káptalan újabb kanonokává; Szűcs Antal eszárítotté, Weixelbaum Ignác kermeyi plebánost, Batakovic Antal professort pedig a kalocsai főkáptalan tisztb. kanonokivá kinevezni legkegy. méltóztatott.

A magyar kir. udv. Kamara az ófalvi k. sómázsameszteri állomásra Horán szky József késmárki sómázsádot, ennek helyére pedig sómázsádlóvá Zemányi János késmárki sópajtáort alkalmazta.

D (Magyar financia, urbéri örökviszálat és holmi egyebek I.) Nálunk igen sok a nyugtalan ember, ki érezvén, hogy dolgának sokféle változásoknak mennek elibe, már tudni is szeretné, hogy azok mikép fognak végre előlőni, milly alakot és formát venni magokra. Az ilyenek egyenesen azt kívánják, hogy mindenki próféta legyen, s a jövődől fedő fátyolokat biztos kézzel lebbentse fel nekik, mert ők magok gondolkodni nem szeretnek. És ez oka, miért olly kedves közölünk soknak a tervezés, legyen egyébiránt ideilen és rozsol számított is magában, mert legálább valami pozitívumot nyujt a képzelt dőlésnek, mi körül a megállapodhatik, és magát belé gondolhatja. A conservatív pártnak sokan szeretik szemére hányni, hogy nem formuláz pozitívumokat, általánosságokkal bibelődik, és partalaktatás meg az ellenpárt leányozására gondol inkább, semhogy kész tervekkel lépne fel minden függő kérdések iránt, kész recipékkel minden létező köznnyavalyak ellen. Volt már magunknak a jelen lapokban többször szerencsénk kifejhethni ezen jelenet okát, s ennek újabb tárgyalását ma már mellőzhetjük is, kivált miután elleneink mind a hírlapi mezőben, véleményünk szerint igen helyesen, alább hagyatnak azon egykori ferde szokással, melly hírlapilag akart kész törvényeket kezdeményezni, mind pedig a közvitatások egyéb téerein, szinte csak az eszmék kimondásának és fejtegetésének stadiumában vannak, és így magukat ellenőkből védeni egészen feleslegesnek tarthatjuk.

A mi magunkat illet, annyira megszoktuk elleneink rozsalását, mellyel minden sorunk, mellyet írunk, minden szavunk, mellyet mondunk, eddigelé találkozott, és ezentul is hihetőleg találkozni fog, miszerint egészen le is tettünk azon reményről, hogy azt a mi pozitívumot, magunk eszméin indulva, formulázunk, elleneink illyennek csak elismerni is akarják. És pedig nem állíthatni, hogy ne formulázunk volna némi pozitívumokat. Így egyebet elhallgatva, a legfontosabb függő kérdésekről, nevezetesen az ország financiajáról igen pozitívumokat formulázunk, ugy nemkülönbén a kereskedési ügyekről is. Elleneink közül sokan a közös teherviselés barátainak állítják magokat, de az elv miképen életbeléptetéséről, sőt az életbeléptetés megkezdése módjáról is hallgatnak; kereskedési ügyekben részint a védvámok eszméjéhez ragaszkodnak, részint a vámok megszüntetése mellett nyilatkoznak, de az így megszűnő harminczad jövedelme helyett semmi pótlásról, ugy a dohány hasznóvételének országosításáról hallani nem akarnak. Így tehát tulajdonképen csak elveket és általánosságokat pengetnek, azaz nem mondanak semmit. Még rozszabbul állunk a tulzókkal, mert a mi ezeknek jelszavuk, t. i. „mindent egyszerre” és „mi semmit sem teszünk ugyan, de azért mégis mindent kívánunk” az valódiságban a semminél is sokkal kevesebb, de azért ha az ember reájok hallgat, ők tartják magokat mégis azoknak, kik mindennel tisztában vannak, kik semmiről sem kételkednek, és minden elvet gyakorlatilag megtestesíteni képesek és képesek. És ez ugy is van, mert ők tervezésben kimeríthetlenség, s ha reájok volna bízva, 14 nap alatt egy codex civilis-criminalli-financiális hungaricus tervezésére is képesek is volna, hanem, hogy aztán ennek a homo hungaricus, vagy pedig

a odex hungaricus vehető-e nagyobb hasznát, az perse más kérdés, mellyet leginkább csak a nyomtató papíros minősége fejthet meg.

A discussio illyen czéltalan modorával ugy látszik, nagy ideje volna felhagyniok az illetőknek. Első az, hogy a journalistika terén az eszméknek csak előkészítéséről van szó, részben az igaz a törvényhozás előtt fekvendő tárgyakra való tekintettel. Amde a törvényhozásnak p. o. teherviselés dolgában nem feladása általános elveket mondani ki, hanem feladása magát a lehetőség és józan politika határai között közgazdaságon és általános közérdeken nyugvó elvek által vezéreltetni azokban, miket in specifico rendel, és így p. o. teherviselés dolgában feladata az, részletesen rendelkezni, hogy mi módon kelljen előállítani a status számára szükséges pénzt, és kinek hozzájárulásával álljon az elő. Más az, hogy dobbal verebet fogni nem lehet, és így ha olly általános elveket állítunk előtérbe, mellyek számosak, sőt egészen néposztályok előtéléit, kiváltságait, érdekeit megdöntés-sel vagy csorbítással fenyegetik, természetesen nehezebben fogunk boldogulni, mint ha az általános elvet érintetlenül hagyva, azon szükségeset igyekszünk kimutatni, melly az általános szabályból kivétel parancsolja, és a többit az időre bízzuk, melly a gyakorlat által támogatva, folytonos, de kimaradhatlan sikerű működéssel alakítja által, észrevehetlenül de bizonyosan, a régi elveket. Így p. o. egészen czéltalan törvényben kimondani az illyenforma általános elvet, mint már az: „hogy t. i. minden honpolgár azon arányban járul a status terhehez, mellyben annak jótékonyágait élvezi,” mert az, hogy milly arányban élvez valaki a status jótékonyágait, számtalan, leginkább az egyesek egyéniségben gyökerező körülményektől, és jelesül az egyéniség fogékonyaságától függ. Az illyen elv tehát törvényben kimondva gyakorlatilag napokint megczáfolatva látja magát, és így a törvény tekintélyét csak csökkentti. Epen ollyan szélszegtelen ama másik elv törvényben kimondása is, hogy t. i. minden honpolgár vagyonához-aránylag járul a status terhehez,” mert ollyan adórendszer, melly ezen elvet valóstította volna, a statusbölcsézet még soha sem talált fel, és kérdés, fog-e valaha föltalálni. Hasonló fallaciák fekszenek azon nagy szavakban, mellyeket némelylek, mikor teherviselésről van szó, 13 millió lakos érdekességéről, néposztályok assimilatiójáról s több efélékről pengetnek. Mind ezeket a gyakorlat és más nemzetek tapasztalása régen illusióká bélyegezte, mert minden terhek közös viselése mellett is, nem érdekességét, hanem az érdekek örökös háborúját, és a néposztályoknak nem assimilatióját az életben, hanem ellenkezőjét tapasztaljuk. Mind ezekkel ellenkezőleg sokkal szélszertűbb, ha bizonyos milliókra van szükség, kifürkészi valamely ollyan adózási tárgyakat, mellyek sokak birtokában vannak, vagy általános használatuak, és ezekből igyekszik a statusnak megszerezni a jövedelmet, a nélkül, hogy az illyen teher bárkire nézve is elviselhetlen vagy nyomasztó legyen. Azok, kik bírják vagy használják az illyen tárgyakat, azok járulandának eo ipso a status terhehez, mihelyt az illy tárgyak adózási alanyauk, vagy közjóvedelmi forrásul kitüntetnek. A feladás tehát az, több illyen tárgyat találni fel, és egymásután annyit, és ugy tűzni ki közjóvedelmi forrásul, miszerint de facto mindenki járuljon vagyonához és élvezeteihez képest a status terhehez, és ez a czéljainak megközelítésére szükséges pénzerővel, a honpolgárok nyomása nélkül, fel legyen készítve. Ezen „de facto” aztán az idő mindinkább kifejti és átváltoztatja „de jure-vé,” s ha épen kedvök tartja a status tanároknak, egy általános elvet is abstrahálhatnak annak idejében belőle, tanítványaik épületére, mert hiszen a gyakorlati politikában nem az a feladás, általános elveket állítani fel, mellyek a részletes alkalmazás és gyakorlatban czáfolatokat leljék, hanem az a feladás: igazságos és közhasznú elvekből folyó gyakorlatot hozni be, melly minél általánosabb és összhangzóbb legyen. Ne zavarjuk a professzorok és törvényhozók feladásait össze.

Véleményünk szerint azon kérdés: mikép lehetne ezen országnak közfinanciája? felelet komoly, és talán a legkomolyabbak egyike. Komoly pedig nemcsak annál fogva, mert minden teher alkalmányos előléptések között legnevezetesebb az volna, ha az ország öntendelkezése alatti financiaira

tehetne szert, hanem komoly azért is, mert igen számos függő kérdés megoldásának lehetősége egyenesen attól föltételeztek, vajjon lesz-e az országnak financiaja? Így p. o. a kereskedési ügy, az ősiség kérdésében a fiskus örökösödésének megszűnése, az urbéri örökviszálatok gyorsabb haladhatása, népvételek elterjesztése, megyei közigazgatás és igazságszolgáltatás javítása. Meg kell azonban jegyezni, hogy csak így állítva ezen kérdés komolylyá és gyakorlati fontosságává. Mennyit vitatkoztak a magyar lapok, mennyit szónokoltak a magyar szónokok közösteherviselésről, közteherviselésről, és még annyira sem mentek, miszerint ezen szavak értelme, ugyszólván köittele és terjedelme szabatosan definiálva legyen! Közösteherviselés alatt még ma is az egyik azt érti, hogy minden terheket ugy viselje a nemesség mint a nemesség, mialatt a másik azt érti alatta, hogy bizonyos terheket közösen viseljen a népesség minden osztálya. S az eddigi mozdón nem is tehetett ezen kérdés nagyobb előléptéseket, mert az komoly minőségéből egészen kivetkeztetik, ha az a körüli vita valamely általános elv előtérbe állításából és egy illyennek minduntalan pengetéséből áll mindössze is, és ennél tovább menni nem képes, miután ugyanis mindenki tudja, hogy valamely radicalis elv, melly minden eddig létezőt egyszerre gyökeresen megváltoztatna, a legközelebbi időkben keresztül teljességgel nem mehet; az illyen vita, a mellyt, hogy olly elvérdések körül forgó szóharcot idéz elő, mellynek végét senki előre nem láthatja s a gyakorlati kivétel módjainak fűrkésését háttérbe szorítja, egyszerismind roz tréfának és silány elmevitának bélyegét sűti az egészre. Már pedig nagy bűn, ha a vitatás rozsol megválasztott mezeje, vagy helytelen modorán folytatva a politikai kérdések fontosságukból és komolyságukból találnak vesztíteni. Aztán valamig általános elvek körül forog a vita, miután mindenki érzi, hogy az ugyis meddő és gyümölestelen, természetes miszerint azok, kiket ezen elvek gyakorlatba vétele ma annál fogva sem érintene, mert a „hol nincs, ott ne keress,” legtelibb torokkal, legnagyobb impetussal és ugyszólván legvakmerőbb indiscretiával gondoldják sürgethetni a dolgot, és így kontárkodhatnak körülte, midőn ellenben, ha egyszer gyakorlatibb és komolyabb mezőre fog az áttétetni, remélhető, miszerint ezen urak, ha nem is szerénységéből, mert ezzel nem igen bírnak, hanem önméltóság érzetében, melly őket az elvek és teoriák hőseit, apróságokkal és gyakorlati kivitellel bibelődni tiltja, háttérbe vonulandának, és azokat hagyandják előtérbe lépni, kiket nem csupán szellemi, hanem sokkal prosaibb ugyan, de kézzelfoghatóbb és zsebbel mérhetőbb anyagi érdekek, tesznek az illyen kérdésekkel szoros viszonya.

Az országgyűlés közelget. Az egymással szemközt álló pártok jó sokat kefélgették már maig is egymást, és a mint ismerni van szerencsénk őket, fogják ezt tenni ezentul is. Nincs is ok, hogy ezt ne tegyék; ellenben van és lesz alkalom elég, hogy azt ezentul is tehessék, és mi ezt magunk részére világosan fen is tartjuk. Azonban jelenleg nem vagyunk kefélő szándékkal, és azt mondjuk: igen szomorú volna, ha hosszabb alkotmányos élet és ennyi vitatás után a magyar pártok nem állának még a politikai érettségazon fokán sem, miszerint magokat, a hol szükséges és lehet, közös célok felé irányzott közremunkálásban és vállvetésben az egymást kefélés emlékezetet és folytonossága által akadályoztatni ne engedjék. Korholjuk egymást, a mennyit tetszik, de mivel egy hazának fiai vagyunk és azt mindnyájan szeretjük, ha ugyanazon súlyt akarjuk helyéből kimozdítani, mindketten vessünk vállat! Ne transigáljunk, hanem utíissáljuk egymást, vegyük egymás hasznát, a hol lehet! Ne sokat emlegessük illyenkor egyikünk is a végézt, melly előtűntünk lebeg. Meglehet, hogy ugyane egy specialis dolgot akarunk mindketten létesíteni, de a végézt egészen különbözik, és így a lehető egyetértés sikerét a bizonyos meghasonlalt elődözésével minék kockázatjuk? Használjuk inkább egymás tehetségét a létesítésre és bízzuk az időre annak felderítését, hogy ki vala a jobb számító. Lám Angliában a pártok nem sokat törődnek egymás végézteljaival — mellyt meglehet mindegyik párt más szempontokból vesz szemügyre — hanem concret kérdések körül központosulnak és egymást — a mennyiben mindegyik azt hiszi, hogy azok végézteljaikhoz közelebb viszik őket — az illyenek megoldásában telhetőleg elősegítik. Ha

mi az általános elvek iránti transactiókat próbálgatjuk minduntalan, úgy vagy megcsaljuk egymást, vagy még jobban összeveszünk; ha ellenben találunk mezőt, hol ezéjaink specialis teendőiben összevannak, utólsájk egymást, és sikert arathatunk! Pedig végelemezésben akarhatunk-e enél egyebet?

Ilyen mező p. o. egy magyar financia és az urbéri örök-váltság kérdése. Amde ezen egymást hasznosítási politikának bizonyos szabályai vannak, melyek nélkül azt gyakorlatban sikerrel alkalmazni nem lehet. Legelső az, hogy egymásról a jóhiszemű tenni-akarást kölcsönösen tegyük fel, mert ha egymásnak világosan rászédési szándékot tulajdonítunk, úgy őszinte közremunkálástól szó sem lehet. Másik, hogy ha tenni akarunk valamit és e végett ellenfelünkre szükségünk van, ne emlegessünk oly indokokat, melyek ellenfelünket a mi velünk arisztokratikus közremunkálástól elijeszítik. Ha p. o. conservatív és ellenzéki mindkettő fizetni akar, de az első egyért azért is kíván fizetni, mert azt hiszi, hogy ez az alkotmány arisztokratikus szerkezetének végelemezésében megerősítéséhez fog vezetni, ellenben a másik főleg azért kíván fizetni, mert azt reményli, hogy ez a demociatát felülkerekedtetni, az arisztocriatát pedig tönkre fogja silányítatni; legzetszerűbben fog eszelekedni ezen két ellenfél, ha indokait és végelemezéit egymásnak és egymás előtt sokat nem emlegeti, hanem inkább a fenforgó szükségégek minőségét igyekszik egymással viszonyosan felfogatni és ezen alapon az iránt értesülni ellenfelével, hogy az, a mire szükség van, mi módon, mitől és ki által legyen fizetendő? További szabály, hogy ha p. o. valaki olyat indítványoz, mi azon végelemezésben befoglaltatik, mely felé törekedünk, az ilyen indítványt azért, mert időelőttinek tartjuk, elvben megbuktatni, vagy népszerűtlenteni ne igyekezzünk 'sat.

Ha szerencsénk vala ezen fentebbiek igazságáról meggyőzni olvasónkat, úgy mintegy magától támad azon kérdés: vajjon nem volna-e kívánatos, az ellenfeleknek ezen alaponi értesülését bizonyos specialis teendőkre nézve megkísérteni? Minpártunkról erősen hiszszük, hogy az igen hajlandó az illy modoru értesülésre, és nincs okunk kételkedni az ellenfél ilyen hajlamáról sem, mert hogy bona fide sikert akar, azt róla mindig feltettük és most is feltesszük. Az egymást hasznosítási eljárásnak alapföltétele tehát az volna: „Igyekezünk a fenforgó szükség iránt tisztába jöni, és így keressük fel azon demarcationalis vonalt és legyünk rajta, hogy azt mindnyájan észrevegyük, a mellyig magyar financia, kereskedés és örökváltság dolgában — mely három kérdés egymással igen szorosan összefügg — jelen pillanatban és körülmények között menni lehet, és ezen vonalig egymással és egymást támogatva menjünk; lebegjen ugyan szemünk előtt azon végelemezés, mely felé mind együnk politikai meggyőződéseink hajtanak, de ez ne bonczolgassuk és ne vizsgáljuk mostanság, hanem abból, mi végelemezésnek megközelítésének néz etünk szerint utjában nem áll, sőt azt néz etünk szerint közelebb hozza (a nélkül, hogy ezen végelemezés iránt egymást capacitálni vagy transigálni kívánnánk), egymást utólsájk, közös erővel létesítsünk annyit, a mennyit csak lehet, a mivel pedig nem bírnak, hagyjuk későbbre.“ És ezen alapföltételt volnánk bátrak minden egyebekben is ajánlani.

Jelenleg csak a három említett tárgyra soritkozandunk, e végből azonban szükség leendő kissé bővebben kiterjeszkednünk, némi mondottakra visszatérnünk, és így ma buscsut vennünk az olvasótól, miután békétürését, melyet még igen nagyon igénybe veendünk, ma hoszasabban farszati nem kívánhatjuk.

SZÜKESGÉS TÁJÉKOZASUL! Mult számunk főcikkjében a 2dik has. első szakaszának ezen zársora: „latságosan vannak kézzel foghatókka téve. Ime.“ — szedünk eber figyelmét kijátszva — a jegyzet alá pártolt el. Mivel pedig legjobb akarat mellett sem áll többé hatalmunkban azt tetteleg visszaközlöztetni, kötelességünk legalább t. olvasóinknak kimutatni azon helyet, hol a kereset alatt lévő sor — botrányosan tartózkodik.

Megyei és városok.

SÁROSOL. Evnegyedes közgyűlésünk folyó évi majus 17én tartottt fāradhatlan munkásságu főispánunk elnökléte alatt. Az ezt megelőzőt napokban főispánunk megtekinté a királyi adományból építeni kezdett komarnik-sviniiki utvonalt, hol naponkint több száz éhező, munka által talál élelmet. Kedves meglepetéssel értők egyik hitelesítendő kisgyűlési jegyzőkönyv tartalmából, hogy szegény, enyhet sovargó éhezők iránt még Bécsben is mutatkozott nemeskeblű rokonszenv, és Sztáry Julia grófnő, köztisztelőti erélyes főkanczellárunk gróf Apponyi György lelkes neje kegyes gyjteményéből 2000 forinttal megajándékoztattunk. — Szivünk-ből eredt az azon kisgyűlési jegyzőkönyvben érintett levélbeli hódoló köszönet a nemes grófnő iránt, valamint azon hátánylatkozat is, melyet szinte kisgyűlésünk lelkes főispánné grófnőnek az általa vetőmag-vevésére szánt 500 pgo forint hová fordításáról jelentése mellett leróni kötelességének tartotta. — A közönség 's annak enyhítésére a kebelbeli nemesség által tett áldozatok biztosítása volt megint tanácskozásaink főtárgya. Ugyanis, miután még a mult martiusi közgyűlésen egy harminczöt ezer pgo forintnyi kölcsönnek a nemesség kezessége mellett felvétele, 's annak vetőmagrai fordítása, ezentul pedig magtárok alapjául leendő oda engedése elhatározottat volna, az idő közben köyükben megjelent kir. biztostól Vay Miklós koronaőr ő mlságától a kisgyűlés a pénzt felvette, 's kötelezvényt adott annak a nemesség kezessége mellett két év utáni lefizésére. — És volt — mindamellett, hogy az előbbi közgyűlési határozat a parancsolt szükség tekintetéből egyhangulag keletkezett — két főr, gr. Sz. I. és K. János, kik arra hivatkozva, hogy ők még a decemberi törvényes díj alatti gyűlésben a nemesség országgyűlésen kívüli megrovatása ellen szóval ellenmondtak legyen — ezen ellenmondásokat a 35 ezer kölcsönre is kiterjesztve beadták. — Természetes következése ezen ellenszegülésnek

az lön, hogy a megyének több főbirtokosa enyomon indulva írott ellenmondásokkal előállván több napi hevesb vitaközlásokat idéztek elő. — Azonban a megye rendei azon elvitathatlan elvből kiindulva, hogy az egyszer egyhangulag hozott megyei végzés elleni ovások, mint amegy is érvénytelenek, 's a minden részről elismert közönség tekintetéből tett elhárító lépések irányában a közbecsületességgel és oly annyira szükséges hittel össze nem egyeztethetők, ezen ellenmondásokat, mennyiben a 35 ezer már is megyei kötelezvény mellett királyi kincstárból felvett, 's a maguk szétosztásával 's az adózó nép biztosításával hasznosan befektetett kölcsönt érdeklének, az illetőknek visszaadni rendelték, — meghagyván egyedül magok igazolására az illető grófoknak a decemberi gyűlésben elő szóval tett, azonban egyedül személyök kimeléséből a jegyzőkönyvből kimaradt 15 ezer pgo forint iránti felszólamlásukat. — Kérdés támadt ezután, hogy mivel a közönség fedezésére felvett kölcsönből még 2000 pgo forint fenmaradt a pénztárban, ez hová fordítottassék? Javasoltatott pedig, hogy az idő mostohasága tekintetéből most, midőn az adózó életet alig képes kellőleg fenartani, ezen öszveg kölcsönképen a házi pénztárnak adassék ránk jövő november 1sőjéig, midőn t. i. a remélhető jobb termés után adózók képes leendő terheinek fedezésére. És ezen valóban legkorszerűbb, 's az adózó nép további ápolására szolgáló indítvány hevesebben támadtolt meg épen azon részről, melynek örökös jelszava a néptömég minden ároni boldogítása. — Felidőztetett azon szűkebbü elv, hogy a pénz a nemesség által 's kezessége mellett levén felvéve, azt más rendeltetésre fordítani, abból semmit meg kölcsönkép sem lehet előlegezni. Azonban a többség tovább is atyáskodó szelleméni maradvá, miután szeretve tisztelt főispánunk a közép iránti nem csupa szavakban, de fényes tetteiben is diszlo vonzalmát azon nagylelkü ajánlattal tetézte volna, hogy ő, ha november 1eig megyei adózók a kölcsönvett pénz előállítására képtelen leendő, annak a pénztárba leendő befizetéséről ön erszényéből gondoskodandik, az így adandó kölcsönbe megegyezett, 's ezzel a szegény adózó nép sorsát tet legesen is enyhítette. — Egyébíranti a kisgyűlés rendes kezelesi tárgyakkal foglalatoskodott. A hus ára két krajczárral emeltetett fel a marháárának tekintetéből, így tehát fonjka nálunk most 11 v. krajczár. — Voltak némi gyűlésrendező kísérletek is, némellyek azt kívánván, hogy a kisebb gyűlések minden hó első napján tartassanak, hogy egy többen vehessenek benneki részt, azonban ezen indítvány a gyakorlati nehézségek miatt a többség által nem pártoltatott, sőt a mostani rendes szokás, mennyiben tudniillik a közkezelesi használat nem engedő dolgok megkivánnak, tovább is az elnökök belátására bízottat. — Rendes lev.

SZEGED, majus 26. A helybeli kir. képezdében prépost Kreminger Antal ur ő nagysága böles vezérelte alatt februar hó 5, 6, 12, 13, 19, 20, 24, és 25ik napjain tartattak meg a jelen iskolai első felévi próbatétek, melyek valamint a növendékek előmenetelét nagy mértékben tanusíták, úgy ujan felkelték bennünk azon ohajtatot: vajha segélydíjakkal neesak négynek, hanem a többi jó ügykezetének szorgalma 's ápolva 's jutalmazva lehetne. — Martius 23kán hasonlag egy kis ünnepélynek volt képezdénk tanuja, ekkor állítván föl zenetereinkben Bárány Lajos pesti művész az általa intézetünk számára készített 's várvavart orgonát, mellynek megszemelelése 's bíralatára több helybeli és vidéki szakértő lön nagyságos igazgatónk által meghíva, kik a mű szerkezetét valamennyien szemügyre vevék 's rajta sorban játszottak. Az eredménytel mindenki meg volt elégedve 's a mű általános elismerésben részesítve. Van hát most intézetünknek 6 cs. ap. kir. folsége legmagasb kegyelméből 5 zongorája és egy orgonája. De nemesak zeneszerekről méltóztatott ő folsége az enemi intézetek számára kegyelmesen gondoskodni, hanem, hogy a növendékek a zenészet- és éneklésben annál nagyobb előmenetelt éhessenének 's magokat jobban képezhessék, egyszerűsind kegyelmesen rendelni méltóztatott, mikép az eddigi zenetárok kívül a hét többi napján is egyegy óra fordítottassék zené-, éneklés- és szertartásinkra. Hogy pedig a zenemesterek annál erélyesben 's nagyobb kedvvel járjanak el tiszókben, mult évi december hó 30án kelt rendelvényében a zenemesterek évdíját olykép határozta főlebb emeltetni, mikép a pesti évenkinti 200 helyett 300at, a vidékiek pedig 100 helyett 200 p. fot huzzanak 's ezen javítást már f. iskolai év kezdetétől vagyis mult évi october hó 1ső napjától élyezték. — Világos, mikép minde a kir. képezdek emelésére szolgál; ezen intézetek virágzása 's illő megnépesülése azonban majd csak akkor következendik be, ha az elemi tanítók fizetése 's ellátása javítva 's rendszerre leendő. E tekintetben szükségkép és pedig mielőbb kell rendelkeznie az álladalomnak, ha népevelést akar; mert honnan veszi a nevelőket ha nem a képezdekből? Amde mikép szolgáltassanak ezek nevelő egyveket, ha nincsenek növendékeik? Mi oka például annak, hogy jelen tanodai éyben az érekejárvi kir. képezde csak öt, a n.-kanizsai pedig négy növendéket számlál az első osztályban? Nem más, mint az elemi tanítók rossz fizetése 's szük ellátása. Kivánhatni-e jó lélekkel, hogy valaki 40 v. ft. 10 pozsonyi mérő kukoricza, 8 pozs. m. buza 's két szekér szalma évi díjért 2 év alatt magát fāradtságosan tanítóknak képezze? Van-e illy díjazás által létezése 's megélhetése biztosítva? Nem haladja-e meg ezen díjt többszörösen egy jó kondás évi bére? — A szükség és drágaság nálunk is rettenetes már. Tegnap piacunkon a tisztabuza pozsonyi mérője 16 ft 30 kron, a rozse 14, a kukoriczát 11 fton, az árpát 11 ft 30 kron, a zabé 5 fton kelt váltóban. Hirszerint az ide nem messze lévő „Anyás“ nevű kertészet lakosai két hétig éhököt kākagyókkal csilapíták, most azonban már megyei rendelet következtében el vannak látva a szükséges gabonamennyiséggel. Városi tanácsunk gondoskodása pedig a jelen inséges körülmények közt aligha nem pártatlan. A ke-

nyér piaci magas árát korlátozandó ugyanis, nagy mennyiségű gabonát vásároltatott össze, mellynek lészjéből kenyéret süttet, ennek fontját 10 v. kron, sőt a szegényeknek ingygen adatván *). Tiszánk partjára hasonlag felügyelőket állíták, kik a lakosok által malmokba szállítandó gabonát megmátsztatják 's a hány fontra vagy mázsára rüg szemben, a molnárok ugyanannyit tartoznak visszaadni lészben. — Süttőinknek sikerült mogyorónagyságu zsemlyéik árát 2 krull 3ra rugtatni, — minthogy azonban így venni senki sem akarta, kénytelenek voltak ismét az előbbi csekélyebb árra leszállítani. — Választott polgárságunk legközelebb tartott gyűlésében a helybeli nőtanítók évi díját 150 p. frull 250re emelvé. — Különös az, hogy míg nálunk a legérdemduasabb orvostudort és ügyvédet közönségesen csak doctor urnak, fiscalis urnak ezimezik, magokat egy szabómester ugyan tekintetes urnak, egy zsidónó pedig nagyságos asszonyoknak hivatni nem átalják. — A szárazság környékünkön igen nagy, valamire való esőnek már rég nem volt, mit silányuló vetéseink eléggé éreznek. Ha ez így tart, bő aratásra aligha számolhatunk.

VASBÖL. Megyénk délkeleti 's Zalának Zalabértől egész Balatonig nyuló részét — öszvesen mintegy negyvennégy harát — majus 20dik estvéjén oly csapás érte, millyennel ritkán szokta meglátogatni az emberiséget a mennyei gondviselés. A munkás nap után reményteljes mezőink 's hegyeinkről visszatérve szobáinkban nyugalomra készülénk, midőn nyugotról egy szünet nélküli villámokkal lobogó felhő felénk húzódni látszott. Jeget még is az éjnek heáltta miatt nem gyanítánk; de csakhamar borzasztó színt ölle az egész természet — egy leirhatlan viharban, melly itt ott falakat dönött, oszlopokat ketté tört, fákat tövestől kicsavart, tyuktojás nagyságu jegek hullván, néhány percz alatt annyira elpusztított hegyen és mezőn mindent, hogy a hol előbb a pompázó természetben gyönyörködött a szem, előtte most egy letarolt sárga pusztaság terjed el. Borzadva lépdel e határok keresztl az utas, mert némelyekben még madárszót is alig hallhat; miután ezek is egyéb vadállatokkal a szörnyű vérszék áldozatul esének. Kosárszámra szedő más nap telkén öszve a levert vadakat a nép, mellynek a csapás annál súlyosabb, mivel földesurak is, kiktől segítséget várhatának, majánem minden pusztában egyiránt suttják. — Van a szerencsétlenségben is szerencse; ugyanis ha nappal é benünket e csapás, egy most számtalan halot'at siraítánk, kik a véz alatt a hegyeken, mezőkön, erdőkben hullandottak el, némkülönbén marháink nagyobb része agyonvereték. Valóban szomorú a mi helyzetünk! A népek hajdinaival kellene vesztességét némileg pótolnia, de sem pénze, sem hitele; — nincs pénze, mert mit pénzzé tehetne, mind attól kénytelen volt az idei nyomor miatt megválni; — nincs hitele, miután jövő természetnek nagy részét a zsidóknak már reményben eladta, és most ettől is megfosztatván, a magát szinte verve éző hitelezőnek egészen elment a kedve koldusbotokon nyereszkedni. A kárpátjai tótokról sok szomorú hirt olvastunk; de iszonyúbb jövőnek nézünk mi elibe, ha csak az illeto törvényhatóságok e népről nem gondoskodnak. Sok uraink a mult vasmegei gyűlésben a kényszerített megválasban igen nagy kedvöket találták; adja Isten, hogy a népek éhségtől megválasára még nagyobb kedvök legyen; mert minden magasztos státuszélok mellett a statusban mégis csak egy a legszükségesebb, t. i. hogy éhessünk. — Baltavárot, majus 26kán 1847. Nyikos Mihály.

BUDAPESTI HIRHARANG. A budai hegyek 's völgyek neveinek megmagyarosítására Döbrentei Gábor által tervezett mulatság és lakoma f. junius 5kén, vagy rossz idő esetén 12kén fog végez meenni a zugligeti vadászudvarban, de lütán 2) órákor; egy teríték ára egy pengő forint, 's azonkül zenére minden aláíró egy huszast fizet; ez egész érdekes kereszteleli ünnepély mndenkinék e szerint csak négy huszába kerülend, aláírhatni a budapesti casinókban. Említettük már, mikép Döbrentei ur ő ngsa nagy fáradtsággal régi oklevelekből keresé ki a budai bájvidék hajdani magyar neveit, 's a szerencsés sikernek annál inkább örvendhetgy, mivel Buda város ezentul hivatalosan is használni fogja ezen magyar elnevezéseket, minek gyakorlatát egy részben már meg is kezdé. Ha az emberek is oly kézséggel fogadnák el a magyarosítást, mint a hegyek és völgyek, úgy nem sokára ugyancsak megszaporodnánk; egytől azonban mégis félünk, eddig tudniillik németek voltak a budai hegyek 's utaik mégis rendkívüli roszaság, csaknem járhatlanság által tüntek ki, j. v. ndőben tehát, mint magyar hegyek, alkalmazni még roszabb utakkal fognak birni. — A „Wiener Zeitung“ szerint a Honderü szerkesztője Konstantinápolyban mulat, hol követéségünk titoknoka által a porta minisztereinek bemutatottat. — Német lapok azon szomorú hirt közlik, mikép a sör itczéjének ára ezentul két krajczárral drágább leendő, remélhetni tehát, hogy Budapest utozái ezentul éjjel valamivel csendesebbek fognak lenni, mit az is előmozdítand, miszerint a bor ára nem emelkedik ugyan magosbra, hanem ezentul még több vízzel fog párosulni. — Beszélük, hogy legközelebb a marhalus ára is magosbra fog emeltetni. — Angliában oly nagy a szükség, hogy a királyné szigoru parancsa szerint palotájában jobb idők bekövetkezteig csak kétféle lisztet szabad használni; ugyanez időben mindazáltal Lind éneke nő tizenkétezer forintnyi havidíjt huz Londonban. Hány embernek kell éhség miatt sirnia, hogy ezen egy kissaszony énekelhessen? Egyébíranti ki tehet arról, hogy az ember mindig bohó marad 's kérszékben nem enni, mint valamely látványtól elmaradni! Így nálunk is sokan zálogosítják el ruháikat szombaton, hogy vasárnap Palotán roszul éhessenek. — Színházunkban a mostani vásárra érdekes játkérend kín'kozik, kívánjuk, hogy ismét oly szük legyen a színház, mint mult évben, mert a mostani közönség oly

*) Bar csak Pesten is úgy volna!!! — A B.P.H. egyik szedője.

gyer, h
döje fe
nak Bé
rüljenc
sok, h
's azou
ugyan
máron
vasárn
azt is
„zengő
hogy o
volt má
tia“ cz
mert ö
minden
ban is
mert m
het el
De nem
rosz és
inkben
ket 's
tend
jól tud
sajtó al
tulajdot
Budapn
lyeink
hozhas
mely o
pénzfor
pompás
hány h
zend B
házbirt
kítésára
lamire
olly drá
nának,
ház uj
allegori
ábrázol
fessorn
fogják
téléndi
szinpad
előtt a
dás tör
ugyanis
lyezeti
százert
talpon t
'sat. E
szokta
szvéssá
kat, ho
drágán
hány na
jutott, l
vala el
Jószivü
azonnal
másnap
volt bir
E tréfa
fizetni.
győgsz
tatik, j
sokan sz
mások
szagu é
édes, a
vezeték
ELL.
Hiador
telen v
az én dr
tanum v
lépések
igazolha
megbizo
Hiador
kéziratl
nem látt
vényi te
jelleme
bözök,
merős e
egyik va
drámájá
ádatam
„C or v
vér“ els
zett; a
pályamü
*) M
termékei
mondottu
ítéletünk
hozunk.
lenek vag

gyer, hogy nem tekinthetünk aggály nélkül színházunk jövőjé felé. — A gőzök ezentúl tizenkét órákor indulnak Bécsbe, hogy az utasok egy ebédrel többet kényesüljenek a hajón elkölteni; általában panaszkodnak az utasok, hogy legújabbban a gőzhajók igen rosszak az ételek, 's azokul igen parányi adagokban szolgáltatnak ki; ha csakugyan rosszak az ételek, úgy csak dicséretet érdemel a kocsmáros, hogy sokat nem ad belőlök a vendégeknek. — Mult vasárnap az új épület előtti téren tartott estélyre többi közt azt is hirdeté a vállalkozó, hogy a nagyérdemű közönséget „zengő” zene fogja mulattatni; még eddig nem tudtuk, hogy oly csendes zene is van, mely nem zeng. — Említve volt már e lapokban, mikép Hugo Károly „Brutus és Lucretia” című szomorujátékának magyar kiadása igen drága, mert öt huszas csakugyan sok egy színműrt most, midőn minden magyar színmű rendesen két huszason, sőt olcsóbban is árultatik. A mű jelessége itt épen nem határozható, mert minél jelesb valamely könyv, annál több példány kélhet el belőle, következésképp annál olcsóbban lehet azt adni. De nemcsak drágaság e könyv baja, hanem a nyelv! Ily rossz és hibás nyelven írt magyar könyv rég nem volt kezünkben. Igaz, hogy szerzője csak nem rég tanulta nyelvünket 's tőle e szerint jót még nem köve elhetni, de kívánhatni mindenesetre, hogy munkáját előbb javíttassa ki magyarul jól tudó valamely barátja által, és csak azután bocsássa sajtó alá, mert ily alakban csak botrányt okoz és leginkább tulajdon költői hitelének árt. — Igen jól tudjuk, mikép Budapestben igen sok ember van, kiknek eddigi mulatóhelyeink nem elegendők arra, hogy pénzüket szabad folyásba hozhassák, ezeket tehát figyelmeztetjük az Orecy-kerterre, mely oly díszes most, hogy bátran használhatni ezt is a pénzforgalom előmozdítására. — A budavári királyi palota pompás átalakítása, Hild Jeles építészünk terve szerint, néhány hét múlva már meg fog kezdetni, 's új díszet kölcsönzend Budának, sőt remélhetni, hogy e példa több gazdag házbirtokost fölbuzdíttat százados rozant házaik illő átalakítására, mert eddig bizony alig kaphatni a várbán csak valamire való jobb izlésnek is megfelelő szállást, 's ezek aztán oly drágák, mint ha legalább s Pesten a váciutczában állnának, pedig mennyire vannak onnan! — A nemzeti színház új előfüggőnye igen pompás, és a mi több: szép is, az allegorikai csoportozatok igen ügyesen vannak gondolva és ábrázolva, 's valóban becsületet válik Schilleher bécsi professornak. Ha a függöny mögött is ily érdekes ujdonságok fogják egymást gyorsan váltogatni, úgy b'zonyára nem történendik többé, hogy előadás alatt a függöny mögött, a színpadon, csaknem több ember legyen, mint a függöny előtt a színteremben. — Pesten e napokban sajtószertű család történt, mely sok embert megkacagztatott. Van itt ugyanis a többi közt egy jószívű uszorás, ki örömet veszélyeztetni pénzét, ha némi valószínűséggel remélheti, hogy százért százat nyerhet. Ezen ur két mozgalmos ügyvédet talpon tart, kik számára pörölnek, lefoglalnak, betiltanak. 'sat. Ezenkívül uszorásunk az árveréseket is gyakran megszokta látogatni, hogy minden jót lehetőségig olcsón összevásárolhasson, midől aztán úgy nyer ismét rendkívül sokat, hogy az összevásárolt holmit késpézn helyett méreg drágán azok nyakába akasztja, kik tőle kölcsönöznek. Néhány nap előtt tehát ezen jó ur történetesen borárveréshez jutott, hol bírói foglalás következtében néhány száz akó bor vala eladandó; a bor jó volt, vevő kevés jelent meg, 's a jószívű uszorás az egész bormennyiséget megvette, és árat azonnal ki is fizette; ámde bezzeg csodálkozott 's haragudott másnap, midőn megtudá, hogy a kérdéses bor az ő számára volt bíróság lefoglalva, 's e szerint tulajdon borát vette meg. E tréfa árat néhány szerencsétlen hitelező drágán fogja megfizetni. — Az mondatik ellenünk, hogy az általunk gáncsolt gyógyszerári czitromlé, melynek itzeje két huszason árultatik, jó, és nem is ártalmas. Meglehet, ez izlés dolga, sokan szeretik az ausztrigát, és az ártatlan zöld békákat is, mások ellenben mind a kettőtől irtóznak. Nekünk penészszagu és keseli volt a czitromlé, ha másnak jó illatu és édes, adja isten egészségére, mi minden felebarátunk élvezetének szívvel örvendünk. —

ELLENYILATKOZAT „MÁTYÁS FIA” ÜGYÉBEN.
Hiador ur ellenében nyilvántnom kell: hogy „Törvénytelen vért” című dramája nekem febr. 7kén adatott át, 's az én dramám már január elején kész volt, mire elegendő tanuim vannak; ezenfelül darabjának beérkezése napján oly lépéseket láttam jónak tenni, melyek által még bővebben igazolhatom magamat ellenében, mikről személyesen vagy megbízottja által bármikor meggyőződhetik. Egyébiránt ha Hiador ur darabomat nem csupán hírlapok után, hanem kéziratból vagy színpadról ismerné, nyilatkozatát hihetőleg nem látta volna szükségesnek; mert darabjaink mind cselekvényi terjedelmre, mind indokokra, mind szerkezetre, mind jellemzésre, mind kifejezési módra nézve annyira különbözök, hogy az általunk fölhasznált történeti adatokkal ismerős előtt megállhatunk egymás mellett, a nélkül, hogy egyik vagy másik eredetisége kétségbe vonathassék. Ezen dramáját az napon, mellyen a választmánytól visszaérkezett, átadtam megbízottjának Lendvay urnak, kiől azt vettem „Corvin” darabja (a cím után itelve, a „Törvénytelen vért” első kidolgozása) pályamű levén, nem hozzám érkezett; azokat Fánsey ur kezelte és őri jelenleg is, mint a pályamű-bíráló választmány jegyzője. Kik e darabot ismer-

*) Midőn lapunk 596dik számában hazai irodalmunk újabb termékei közt ezen „Brutus és Lucretia” megemlítettük, 's azt mondtuk, hogy a mű becsét szívesen elismerjük: ugyanakkor itéletünket e műről a nemz. színházban történt előadása szerint hoztuk. — Később az öthuzasos fordítványt is olvasván kénytelenek vagyunk megvallani, hogy bizony — silány az! — Szerk.

rik, bizonyossá tettek, hogy e miatt is nyugodt lehetek, 's én az vagyok, mert e darabot soha sem láttam. Pesten majus 30kán 1847. — Szigligeti.

A MAGYAR NEVELÉSI TÁRSULAT a maga eszmecserei összejövetelét a jövő június hónapban is a szokott helyen és időkor fogja tartani; mellyre az illető rendes tagokon kívül szinte minden ügybarát is tisztelettel meghívatik. Pest, majus 29kén 1847. — Az elnökség rendeleteiből Kronperger Antal, titkár.

A szerdán délután 4 órákor tartandó ELSŐ LŐVERSENY alka mával, a Széchenyi-díjon, mellyre a futatás ismételve történik. — Festicus-Nákó-díjon 's a parasztk próbafutásán kívül, az Angolhonban divatozó szokás szerint, urlovagok által (Gentlemen Riders) egy külön fogadást tárgyzó külön verseny is fogja a löversenyt érdekesíteni.

A PESTI NEMZETI CASINO folyó évi június 6kán délelőtti 11 órákor közöletet tartand, mellyre a t. c. részvényes urak megjelenni keretnek. Az igazgatóság által.

A KIR. MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT f. hó 5kén delutáni 5 órákor, saját szállasan (egyetemi utca, Almsy-ház 90 sz.) fogja évnegyedes közgyűlést tartani, mellyre a tiszelt tagtárs urak minél számosabban megjelenni keretnek. — Kolt Pesten jun. 1jén 1847. Dr. Kovács Sebestyén Endre, c. titkár.

KÜLFÖLD

NAGYBRITANNIA. A Timesnek azt írják Dublinból, hogy ott Besborough gróf kir. helytartó halála, ki oly nagy mértékben nyerte meg minden osztályok szeretetét, az egész lakosság által egyenlően gyászoltatik. A temetés maj. 21kén volt, és a magas halott a vasútig kísértetett, mellyen kikenny grófságba, családi sírboltjába vitetett. — Az írlandi megyékben a járvány-bebetegések még folyvást tartanak, a halandóság minden osztályra egyenlően kiterjed. A főváros aránylag legkevésbé szenvedett. Az enyészetnek indult repealtársulat vezérének meghalálása miatt majus 19kei heti gyűlést nem tartotta.

A felsőházban majus 18kán a kormány hadseregi billje a választmányon keresztülment, az alsóház által pedig már szinte elfogadott írlandi szegénységi bill harmadszor felolvasztatván, határozatlan elfogadott. — Az alsóházban Hume ur, ki tavai az írlandi alkiráyi méltóság eltörlését indítványozta, kérdést tett, szándékozik-e a kormány a Besborough lord által megürült hivatal betöltését? Russell lord mely megindulással következőben felelt: Feleletet adván e kérdésre, a ház meg fogja engedni, hogy mely fájdalommal nyilvánítsam azon veszteség iránt, mellyet a haza, nemcsak barátom halála által szenvedett (hangos belégyezés) — egy oly féltu ha-álla által, kinek Írland pontos ismerete, világos ítéllete 's megnyerő és engedő tulajdonságai annyira képesek valának a pártkérdéseket, mellyek oly sokáig voltak azon ország szerencsétlensége és mérge, enyhíteni 's a jobbra utat törni (általános helyeslés). Sir! e kevés szavak után a bennünk ért szomorú esetről, az érdekes tag kérdésére felelek. Igen, a kormány kötelességének tartotta a királynénak ama méltóság betöltését 's anácsolni. Bármily legyen a miniszterium nézete e hivatal érdeméről 's annak további fentartásáról, az világosan állott előttünk, hogy Írland jelen körülményei e változtatást meg nem engedik, 's e gyűlés folyta alatt nem szándékozzunk azt a parlament elé terjeszteni. Elkerülhellenül szükségesnek tartottuk, ő felségének új lord-helytartó kinevezését 's Írland különigazgatásának még most megtartását ajánlani.

A majus 15iki hivatalos Gazette szerint az ír helytartósági foglalkozások az írlandi kancelláról Maziere Brady urból, a dublini érsekből, Leinster hgéből és sir E. Blackeney altábornagy, mint az Írlandban levő seregek vezéréből álló bizottságra ruháztattak. Új helytartóvá állítólag Clarendon lord fog kinevezeteni.

Sr Ch. Napier 20án még folyvást Portsmouthban volt, és csak tíz nap múlva fogott elvitorlázhadni. Rendelése nem a földközi tenger, hanem Parker admirál fogja Lissabonban felváltani, hogy ez a földközi tengeri csapathoz visszahessen Napier a kormány nagyrészt azért választotta a lisaboni csapat parancsnokává, mivel, mint a portugali hadsereg egykori vezére, a portugali pártzavargásokat ismeri, 's tán nincs minden befolyás nélkül.

FRANCZIAORSZÁG. Paris, maj. 19. A pairkamara tegnapi és tegnapelőtti a st. denisi káptalan illető törvényjavaslattal foglalkozott. St. Denisben t. i. püspöki rangú és közönséges kanonokokból álló káptalan létezik, mellyet 1806ban a császár megújított, XVIII. Lajos pedig királyi rendelet által ujon alakított, oly célra, hogy volt püspököknek és érdekes papoknak méltó menedéket nyújtson, 's a francia királyok sirján papirendet alakítson, melly az elhunyt felségek hamvai felett őrködjek és imádkozzék. A júliusi forradalom megkímélte ez intézetet, 's a királyi káptalan 17 év óta folyvást be volt a budgetbe iktatva. Franciaország és Róma közt folyt alkudozások következtében XVI. Gergely bullát bocsátott ki, melly a káptalannak új alakot adott, élére primicier czimvel egy püspököt állítván, 's a káptalant a rendes hatóság, t. i. a megyei püspök alól kivéven. A kanonikus irasmód szerint az ezen bulla által nyújtott kiváltság exemptionnak nevezeték. Azonban a Concordatum 10ik §a által az ily néven nevezendő kiváltságok eltörlövék. Tehát új törvényre volt szükség, miszerint a bulla érvényét nyerjen, és a st. denisi káptalan a júliusi kormány által nyert kedvezménybe beiktatassék. Crouseilhes ur 17én a pairkamarában gyanut iparkodott terjeszteni a törvényjavaslat ellen. A törvény egy pártnak azért nem tetszik, mert a rendes egyházi hatóság alól kiveendő primicier kinevezését kísérletnek tekinti, a gallicus egyházba szakadást hozni, és udvari pap-

ságnak alapot vetni. Ily aggodalmakat nyilvánított Barthélemy marquis is beszédében, mellyben a törvény ellen szólt. Azonban a törvényjavaslat félrevetését nem indítványozta egyenesen, hanem számos módosításokat tartott fen magának, mellyek később fognak tárgyalatni. Legnevezetesebb volt a majus 18ai ülésben Alton-Schee grófnak, a kamara egyik legifjabb tagjának fellépése a törvényjavaslat ellen. Tagadá, hogy a charta azon szavai, mellyek szerint a kátholikus vallás a francziák többségének vallása, igazak lennének. A francziák legnagyobb része katolikus keresztelést nyer ugyan — ugymond — de egész életüket tökéletes közönységben töltik el vallási dolgok iránt, és csak halálos órájokban dadognak néhány imádságot. Ezen könyelmű kifejezés élénk zúgást szült, és rendrekiáltást, és a kamara elnöke, Pasquier hg cancellár megfeddette a szónokot, hogy oly könyelműen beszél azon emberekről, kik, mielőtt az isten színe elé járulnának, hibáikat épületes keresztény halállal igyekeznek jóvá tenni. Végre az igazság és egyházügyi miniser, Hebert ur, a törvényjavaslatot védelmezvén, mondá, hogy a grand almosenier méltóságának felülészése és udvari papság felállítására, senkinek eszébe nem jutott, és a káptalan célja nem egyéb, mint élemedett püspököknek és érdekes papoknak tisztes menedékelyet nyújtani.

A pairkamarában majus 26kán Barthélemy marquis módosításainak félrevetése után a st. denisi káptalan iránti törvényjavaslat 109 szavattal 59 ellen elfogadott. — A követkamarában a postamestereknek a vasutak felállítására által okozott kára pótlásáról szóló törvényjavaslat fogadott el. Ezekután a kamarák üléseit néhány napra felfüggesztették.

Cubieres tábornok pere a pairszek előtt csak az országgyűlés berekesztése után fog elkezdetni.

A touloni kikötőben majus 20kán nagy munkásság volt látható; számos hajón vitetett élelem Joinville hg csapatjához, mellynek elindulása 23ikra volt határozva. Miután az angol tengeri erő a Levanteban tetemesen szaporított, és mltai levelek szerint annak vezérlését egy admiral vala átveendő, valószínűnek tartott, hogy francia részről is erős hajócsapat fog oda küldetni.

Don Enr que infans maj. 18án Marseillet elhagyván, néjével Bayonneba utazott. — Majus 19én szinte Marseilletből Brunelli érsek, pápai követ, Madridba, rendeltetése helyére indult el. — Majus 20án Normanby marquis angol követ Paris elhagyta, 's 3—4 heti szabadsággal Angliába ment.

Pomare királyné végre megadta magát a francziáknak. Febr. 7kén egy külön gőzös küldetett el érte Morea szigethez, 's visszajövetele az Otahaiti szigetek főhelyére Papeitiba, mindennap várattott.

SPANYOLORSZÁG. Madrid, maj. 15. A nagy udvari tisztelgésnél, mellyet a királyné tegnapelőtti, mint a király születése napján, Aranjezben elfogadott 's mellyel a férflaknak, a spanyol udvari szokás ellenére, frakkokban kellett megjelenni, csak három hölgy volt jelen, u. m. a miniser-elnök, a királyi javak felügyelője és Armendariz ur hitveseik. A többi, Aranjezben időző urihölgyek vonakodtak a palotában megjelenni. Josefa infansné, don Francisco de Paula infans leánya sem hagyta el szobáit, mellyekben őt keserű boszankodás tartotta vissza. Tudomására jött ugyanis, hogy vonakodásának tárgya, Guell ur erőszakosan elhurcoltatott, 's nagy felindulással, bár mind ez ideig hibába, követelte az e tárgybani rendszabályok visszahuzását. Ő arra hivatkozott, hogy az előbbi ministerium az ifju királynénak azt javasolta, hogy anyjának, az özvegy királynénak, a nép legalsóbb osztályából származott férfitvali egybekeléséhez belégyezését adja, 's hogy saját két testvére szinte rangjához nem illő házasságba lépett, a nélkül hogy azt a kormány ellenette volna. A ministerek mindamellott keményszívűeknek mutatkoztak. A crisis, melly őket fenyegette, már elenyészettnek látszik lenni.

Barcelonából majus 18ról írják, hogy Baxecos ezredes Tristany carlista fővezér csapatját megtámadta és rajta győzedelmet vitt. Maga Tristany fogságba esett, és Soltonába vitetvén, a főkapitány parancsára agyonlővetett.

PORTUGALIA. A J. d. Débats maj. 22kei tudósítása szerint az oportói junta Wyldé angol ezredes javaslatait határozatlan félrevetelte, 's a francia kormánylap oly véleményben van, hogy már most beállott azon pillanat, mellyben a négyes szövetség értelmében a közbelépésnek meg kell történni.

DÁNIA. A schleswig-holsteini ügy jó idő óta tökéletes nyugalomban van; a kormány hir szerint a dán és német rendek egyesítését, vagy legalább egy német-dán rendi választmány létesítését tervezi, azonban az akadályokat legyőzhetetleneknek találja.

SCHWEICZ. Zürich, maj. 21. Egy hét óta itt, úgy mint ez ország minden piaczaín, a gabona ára tetemesen alább szállott. — Politikai tekintetben, kivéve Waadt és Genf cantonokat, tökéletes szélcsend állott be. Waadt kormánya nem kevesebbé üldözi a conservatíveket, mint Luzern a radicalokat; nem rég Eschalenzben egy conservatív társulatot tiltott meg, csupán azért mivel szállást a radicalok éljelt, és senki jelen nem létében megtámadták és elpusztították.

POROSZORSZÁG. Az uri rend curiájának maj. 17ke ülésében az elnök következő legfensőbb leiratot olvasott fel: „Mi Fridrik Vilmos, isten kegyelméből Poroszországból király 's b. kegyelmesen üdvözöljük az első egyesült országgyűlésre egybegyűlt hercegeket, grófokat és urakat. Ertesltvén biztosunk jelentéséből, hogy a lovagi rend 's a városok és községek követeinek curiája a mi, mult hó 12kén előterjesztett törvényjavaslatunkat, paraszttelkek megbecsülése és a paraszt földbirtokosok hagyományai iránti barátságos meg egyezés előmozdítása iránt, a paraszt rend érdekeivel egybehangzónak nem találja, a javaslatnak ez uttal további fogadatot nem adunk, 's az uri curiát annak tárgyalása alól fel-

